

**STEUNPUNT TOT BESTRIJDING VAN
ARMOEDE, BESTAANSONZEKERHEID
EN SOCIALE UITSLUITING**

Activiteitenverslag 2005

2005 was het jaar van '10 jaar Algemeen Verslag over de Armoede'. Omdat het Steunpunt is opgericht op basis van dat Algemeen Verslag (samenwerkingsakkoord betreffende de bestending van het armoedebeleid), stond die verjaardag logischerwijze dan ook centraal in de activiteiten ervan.

2005 was tevens het jaar waarin het derde twejaarlijks verslag gepubliceerd is.

1. Activiteiten in het kader van 10 jaar Algemeen Verslag over de Armoede

Om het hoofd te kunnen bieden aan de vele activiteiten die die 10 jaar Algemeen Verslag met zich meebracht, werd het team versterkt met twee personen (1,5 voltijds equivalenten):

Gijs Ory (80%) en Vincent Gérard (70%).

Ter herinnering: het team bestaat uit 9 personen (7,8 voltijds equivalenten).

Ghislaine Adriaensens (100%), Emmanuelle Devillé (100%), Thierry Martin (100%), Henk Termote (100%), Henk Van Hootegem(80%)

Griet Woedstadt (50%) (documentaliste, webmaster)

Véronique Lahbib (100%) (documentaliste, vertaalster)

Mady Hoffmann (70%) (secretariaat)

Françoise De Boe (80%) (adjunct-coördinatrice)

De activiteiten die in het kader van 10 jaar Algemeen Verslag hebben plaatsgevonden, worden hieronder in chronologische volgorde toegelicht. De verschillende fasen van het project werden vastgelegd door het pilootcomité 10 jaar AVA, een ad hoc werkgroep die binnen de context van de Interministeriële Conferentie opereerde.

1.1. Januari-februari-maart 2005: redactie van de discussienota's op grond waarvan tijdens de provinciale bijeenkomsten gedebatteerd zou worden

Om die nota's op te stellen, zijn er heel wat bilaterale contacten gelegd met referentie personen en is er over diverse thema's overleg gevoerd. Rond sommige van die onderwerpen werd binnen het Steunpunt al gewerkt, andere waren nieuw (cultuur, onderwijs, justitie). Naast die ontmoetingen hebben de leden van het team verschillende verslagen verzameld en doorgelezen die over de betrokken thema's beschikbaar waren, zonder daarmee evenwel een exhaustieve literatuurstudie na te streven.

Voor het onderwerp cultuur heeft het Steunpunt nauw samengewerkt met Kunst en Democratie/Culture et Démocratie.

Er werd voor geopteerd om alle thema's van het Verslag aan bod te laten komen:

het recht op bescherming van het gezinsleven, het recht op maatschappelijke dienstverlening, het recht op bescherming van de gezondheid, het recht op arbeid, het recht op wonen, het recht op cultuur, het recht op onderwijs, toegang tot justitie, kennis en indicatoren.

De discussienota's stelden vragen over de ontwikkelingen en vooruitzichten sinds het Algemeen Verslag over de Armoede:

- vaststellingen: zijn de bevindingen van 10 jaar geleden al dan niet nog actueel, moeten die worden aangevuld?

- analyses: moet het thema op dezelfde manier worden benaderd als tien jaar geleden? Zijn de gehanteerde concepten, termen, sleutels tot lectuur... geëvolueerd?
- aanbevelingen: zijn de in het AVA geformuleerde aanbevelingen nog steeds bruikbaar? Welke aanbevelingen zijn het best en het slechtst geconcretiseerd? Welke nieuwe aanbevelingen moeten er gedaan worden?

Meer algemeen is er nagegaan of er inzake het betrokken recht vooruitgang dan wel achteruitgang is geboekt.

Data van de door het Steunpunt georganiseerde overleggronden:

Recht op bescherming van het gezinsleven: 11/01 23/02 16/03
 Recht op maatschappelijke dienstverlening: 18/01 3/02 17/03
 Recht op bescherming van de gezondheid: 14/01 25/02
 Recht op arbeid: 13/01 16/02 16/03
 Recht op wonen: 28/01 4/03
 Recht op cultuur: 9/03
 Recht op onderwijs: 18/02 11/03
 Toegang tot justitie: 19/01 17/02 22/03
 Kennis en indicatoren: 14/03

Aan die 20 overleggronden hebben ongeveer 350 personen deelgenomen: de lijst van namen en vertegenwoordigde organisaties is als bijlage bij het derde twejaarlijks verslag toegevoegd.

Ieder overleg werd voorgezeten door twee leden van het team: één Nederlandstalige en één Franstalige. Er is van elke vergadering in beide talen een verslag opgesteld, en tijdens de vergaderingen zelf was simultaanvertaling voorzien.

1.2. April 2005: publicatie van de nota's

De 9 thematische nota's werden gebundeld in een document met de titel 'Debatopener. 10 jaar Algemeen verslag over de Armoede', dat bestemd was voor iedereen die aan de provinciale bijeenkomsten zou deelnemen. Het document is ook online gezet (www.armoedebestrijding.be).

1.3. April-mei-juni 2005: provinciale ronde

Die ronde is gerealiseerd in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting. Elke provinciale bijeenkomst werd voorafgegaan door een briefing ter plaatse, waaraan werd deelgenomen door de voorzitters van de vergadering en de workshops en door de personen die het verslag mondeling zouden weergeven. Er was ook telkens iemand van het Steunpunt aanwezig.

Iedere bijeenkomst duurde een halve dag, tijdens welke er acht thematische workshops georganiseerd werden. De vergadering werd steeds ingeleid door een lid van het Steunpunt, die de voorbereidende nota toelichtte.

Van elke workshop werd vervolgens een schriftelijk verslag opgesteld, opdat het Steunpunt al het verzamelde materiaal zou kunnen gebruiken voor de redactie van het derde tweejaarlijks verslag.

De lijst van de deelnemers is als bijlage bij het derde tweejaarlijks verslag van het Steunpunt gevoegd: om en bij de duizend mensen.

Lijst van plaatsen en data waarop de provinciale bijeenkomsten en de voorafgaande briefings plaatsvonden.

	Vergadering	Briefing
- Arlon	19 april	18 april
- Gent	26 april	25 april
- Jurbise	3 mei	2 mei
- Hasselt	10 mei	4 mei
- Helecine	17 mei	13 mei
- Liège	18 mei	28 april
- Antwerpen	19 mei	9 mei
- Leuven	23 mei	11 mei
- Namur	26 mei	12 mei
- Brugge	27 mei	25 mei
- Brussel	30 mei	13 mei

16 juni: slotdag in Schone Kunsten in Brussel.

1.4. Juni-juli-augustus-september 2005: door het Steunpunt georganiseerd overleg

Al het materiaal dat tijdens de provinciale bijeenkomsten over de verschillende thema's vergaard was, werd samengebracht en voorgelegd aan de personen die aan de eerste overlegronde hadden deelgenomen, om er op die manier de punten uit te lichten waarover een consensus bestond of die belangrijk werden bevonden zelfs indien er geen consensus over was; er werd ook geprobeerd de zaken zoveel mogelijk te formuleren in de vorm van voorstellen voor de politiek verantwoordelijken.

Recht op bescherming van het gezinsleven: 5 september

Recht op maatschappelijke dienstverlening: 2 juni en 9 september

Recht op bescherming van de gezondheid: 29 augustus en 22 november

Recht op arbeid: 9 juni en 2 september

Recht op wonen: 9 september

Recht op cultuur: 12 september

Recht op onderwijs: 25 augustus

Toegang tot justitie: 31 augustus

Kennis en indicatoren: 15 september

1.5. Oktober 2005: voorstelling van het ontwerpverslag aan de Begeleidingscommissie

1.6. Oktober-november 2005

Eindredactie van de twee versies, in het Nederlands en het Frans.

De Duitse vertaling werd opgestart.

1.7. December 2005: publicatie van het verslag 'Armoede uitbannen. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie'.

Het verslag werd overhandigd aan de voorzitter van de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie, de Minister van Sociale Integratie.

21 december 2005: Persconferentie

Eind december: het verslag werd opgestuurd naar iedereen die aan het overleg en de provinciale bijeenkomsten heeft deelgenomen, en naar alle OCMW's.

Gedurende het hele jaar heeft het documentiecentrum van het Steunpunt een inventaris opgesteld van sinds 1994 verschenen documenten (wetenschappelijk onderzoek, artikels...) die betrekking hebben op de onderwerpen uit het Algemeen Verslag over de Armoede. Die inventaris staat online. Zie daartoe de homepage van de site www.armoedebestrijding.be: overzicht van publicaties verschenen na het Algemeen Verslag over de Armoede.

2. Belangrijkste andere activiteiten

2.1. Indienen van twee projecten in het kader van het onderzoeksprogramma Agora van de FOD Wetenschapsbeleid.

Die projecten zijn in 2005 voorbereid. Op 23 en 24 juni is er met de steun van de FOD Wetenschapsbeleid een seminar georganiseerd, wat meteen de gelegenheid bood deskundigen uit het buitenland uit te nodigen.

- Het project 'plaatsing van kinderen en armoede' wil met name de socio-economische herkomst nagaan van kinderen en jongeren die in aanraking komen met de Bijzondere Jeugdzorg, en meer in het bijzonder van zij die geplaatst worden, om zo een vaststelling van de betrokken families en professionals van de sector te staven en te objectiveren, met name dat kinderen uit arme gezinnen vaker met dergelijke maatregelen in contact komen dan anderen. Dit onderzoek moet ook het vertrekpunt vormen van een longitudinale studie over de socio-economische situatie van die kinderen op volwassen leeftijd: in welke mate heeft de verstrekte hulp de betrokken kinderen toekomstperspectieven geboden?
Voor dit project zijn er veel contacten geweest met de drie Gemeenschappen wier akkoord en medewerking onontbeerlijk zijn voor de realisatie van dit onderzoek.
- Het 'SILC-project' heeft tot doel de kennis van de armoedeproblematiek te verbeteren door de huidige EU-SILC-enquête te vervolledigen met aanvullend onderzoek en door bijkomende informatie in te winnen over groepen die weinig of helemaal niet vertegenwoordigd zijn in EU-SILC. Dat voorbereidend werk was een gelegenheid om banden aan te knopen met het NIS (FOD Economie - Algemene Directie Statistiek).

- 2.2 Consultatie door het Steunpunt van verenigingen die strijden tegen de armoede over het oprichten van een OCMW-ombudsdienst
Het Steunpunt heeft twee bijeenkomsten georganiseerd waarop de verenigingen hun standpunt hebben duidelijk gemaakt en een gemeenschappelijke tekst hebben goedgekeurd voor de Minister van Sociale Integratie, die het initiatief tot die consultatie genomen had. De Minister heeft het Steunpunt en zijn partners verzocht hem die nota voor te leggen en daar een grondig debat over te voeren.
(Verslag van de consultatie is beschikbaar op de site www.armoedebestrijding.be/publicaties/steunpunt/nota's)
- 2.3 Voortzetting van de dialoog in de Franstalige Gemeenschap met de administratie van 'Aide à la jeunesse', de 'directeurs', 'conseillers' en 'délégués' van de 'Aide à la jeunesse' en twee verenigingen waar armen het woorden nemen (ATD Quart Monde en Luttes Solidarités Travail) met het doel plaatsingen ten gevolge van armoede te vermijden: maandelijkse vergaderingen.
- 2.4. Deelname aan het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO)
Midden 2005 werd het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg door de Vlaamse Regering opgericht. Het Steunpunt werd gevraagd om te participeren aan de werkgroep 'Plattenland als woon en leefruimte'. Het Steunpunt heeft actief deelgenomen aan de vergaderingen van deze werkgroep in 2005, en heeft twee nota's ingebracht, namelijk in het kader van:
- de nota 'lokaal woonbeleid' (23 september)
- de nota 'bereikbaarheid en kwaliteit van voorzieningen' (9 november)
- 2.5. Deelname aan de werkzaamheden met betrekking tot het Nationaal Actieplan Sociale Insluiting
Het Steunpunt heeft actief deelgenomen aan de werkzaamheden van de 'actiegroepen' die werden voorgezeten door de POD Maatschappelijke Integratie (5 vergaderingen) en aan die van de groep 'indicatoren' die werden voorgezeten door de FOD Sociale Zekerheid (3 plenaire vergaderingen en 4 vergaderingen van subgroepen over schulden, huisvesting en kwaliteit van het werk).
- 2.6. Deelname aan de jury van het Fonds 'Initiatieven voor armoedebestrijding' van de Koning Boudewijnstichting
De adjunct-coördinatrice is lid van de jury: ze heeft de projecten bekeken die zijn ingediend in het kader van de twee in 2005 gelanceerde oproepen (twee keer zo'n zestigtal projecten). Ze heeft deelgenomen aan de twee beraadslagingen (voormiddag van 24 juni en 8 december 2005).
- 2.7. Ondersteuning activiteiten van de verenigingen
- Deelname aan de 5 voorbereidende bijeenkomsten van de vierde Europese ontmoeting van arme mensen.
- Deelname aan de maandelijkse vergaderingen van het 'Collectief van Verenigingen Partners van het Algemeen Verslag over de Armoede'.

2.8. Deelname aan begeleidende onderzoekscomités

- Onderzoek van het HIVA/KUL (Hoger Instituut voor de Arbeid): ‘Naar een pro-actieve benadering van onderbescherming i.v.m. leefloon en sociale hulp’.
- Onderzoek van de Universiteit Antwerpen (prof. Vranken): ‘grenzen en mogelijkheden van de participatie van armen aan het Belgische armoedebeleid’.

2.9. Tussenkomsten van het Steunpunt tijdens studiedagen, opleidingen...

Januari 2005

- Het Steunpunt heeft meegewerkt aan de opleidingscyclus die de Universiteit Gent (faculteit psychologie en pedagogie) en de BMLIK (Beweging van mensen met lage inkomen en kinderen) georganiseerd hebben over het thema ‘armoede en participatie’.
- De bijdrage van het Steunpunt tot de evaluatie van de wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie is voorgesteld aan het ‘Collectief tegen uitsluiting’.

Maart 2005

- Het Steunpunt heeft zijn bijdrage tot de evaluatie van de wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie (tekst beschikbaar op de site van het Steunpunt) voorgesteld tijdens een colloquium dat op initiatief van de Minister van Maatschappelijke Integratie georganiseerd werd (500 deelnemers).

April 2005

- Het Steunpunt wordt voorgesteld aan ‘Les Equipes Populaire’ van La Louvière.

Mei 2005

- Het Steunpunt heeft deelgenomen aan een van de debatten over modern burgerschap die de Senaat georganiseerd heeft binnen het kader van de festiviteiten naar aanleiding van 175 jaar België. De ochtend van 9 mei was gewijd aan sociale inclusie.
- Deelname een door de provincie West-Vlaanderen georganiseerde studiedag in Brugge, met als titel: “als je voor een euro-cent geboren bent...”. Het Steunpunt heeft zijn ervaring op het vlak van participatie toegelicht: welke voorwaarden moeten vervuld zijn opdat mensen in armoede kunnen participeren aan de uitwerking van het beleid?

Juni 2005

- Voorstelling van het tweede tweejaarlijks verslag van het Steunpunt voor het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap.
- Presentatie door het Steunpunt ‘Een andere benadering van armoede-indicatoren in België’, tijdens een seminarie over de links tussen gezondheid en armoede, in het kader van een cyclus van seminaries ‘From Gothenburg to Brussels: links between indicator processes at the European and Belgian levels’.

17 oktober 2005

De resultaten van de dialoog over de plaatsing van kinderen die al sinds 6 jaar gevoerd wordt binnen de Franstalige Gemeenschap zijn voor het eerst publiek gemaakt tijdens een in de Botanique georganiseerd colloquium (350 deelnemers, professionals uit de sector van de bijzondere jeugdzorg). Het Steunpunt heeft actief meegeschreven aan de ter die gelegenheid gepubliceerde en voorgestelde tekst, en heeft op het einde van de dag het woord genomen. De tekst 'Le premier contact entre une famille et un service de l'aide à la jeunesse. Etat des réflexions de l'Agora' staat op de site www.armoedebestrijding.be. Ook het verslag van het colloquium zal gepubliceerd worden.

November 2005

Het Steunpunt heeft een bijdrage geleverd tot een studiedag die de coördinatrice van het project 'Gender Indicators against social exclusion project' georganiseerd heeft in het kader van het internationaal programma van het departement werkgelegenheid en sociale zaken van de Europese Commissie, en waar dieper is ingegaan op het aspect 'gender' in de nationale actieplannen voor sociale insluiting.

2.10. Diverse activiteiten

Ter herinnering: het Steunpunt heeft eveneens deelgenomen

- aan de werkzaamheden van de groep 'précarités- santé mentale' georganiseerd door La Ligue bruxelloise francophone pour la santé mentale
- aan de actie Samen leven (campagne over huisvesting)
- aan een vergadering die Unicef georganiseerd heeft op het ogenblik dat de studie over kinderarmoede in rijke landen gepubliceerd is
- aan de door Leren Ondernemen georganiseerde studiedag
- aan de Staten-Generaal van het Gezin
- aan een ontmoeting die School+ in Leuven georganiseerd heeft
- aan de 'beurs goed(koop) onderwijs' in Aalst
- aan een seminar over duurzame ontwikkeling en gezondheidsindicatoren georganiseerd door Platform voor wetenschappelijk Overleg 'Indicatoren voor duurzame ontwikkeling (IDO)'
- aan de voorstelling van het werk van het Waals Netwerk voor het Waals Parlement
- aan een vergadering met de VLOR (Vlaamse Onderwijsraad)
- aan een denktank van het Vlaams Netwerk en de Universiteit Antwerpen/OASeS (instrument voor evaluatie van armoedebeleid; inventaris kansarmoede indicatoren)
- aan een vergadering over 'LOCIN+' (online databank van lokale initiatieven ter bestrijding van de sociale uitsluiting in Europa)
- aan een ontmoeting van de interparlementaire werkgroep Vierde Wereld in de Senaat
- aan een vergadering met Samenlevingsopbouw in Antwerpen
- aan een studiedag 'Samen-stroom' georganiseerd door Samenlevingsopbouw Gent

- aan een studiedag 'Wonen aan de onderkant', Universiteit Antwerpen/OASeS (onderzoeksgroep Armoede en Sociale Uitsluiting
- aan een ontmoeting van het platform 'stop chasse aux chômeurs'/'stopjacht op werklozen'
- aan de opvolging van het 'Vlaams actieplan', en in het bijzonder aan het hoofdstuk over werkgelegenheid en sociale economie
- aan het colloquium 'Europe et politiques sociales' georganiseerd door FCSS (fédération des centres de services sociaux)
- aan een informatiesessie over EU-SILC georganiseerd door Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie/FOD Economie

Het Steunpunt krijgt geregeld heel diverse vragen van privépersonen, hetzij via zijn site, hetzij rechtstreeks via telefoon of mail.

2.11. Site www.armoedebestrijding.be

In 2005 is er veel tijd gestoken in de nieuwe rubriek 'feiten en cijfers', die ter gelegenheid van de publicatie van het derde twejaarlijks verslag op 21 september online is gegaan.

De website kende een grote stijging in bezoekersaantallen telkens een belangrijke activiteit of publicatie werd gelanceerd, zoals de 'Debatopener 10 jaar AVA' in april (ongeveer 9600 bezoekers tegenover +/- 8500 in maart), agenda 17 oktober, dag van verzet tegen armoede (bijna 10.000 bezoekers tegenover +/- 6.500 in september) en eind december rubriek 'feiten en cijfers' en het derde twejaarlijkse verslag.

2.12. Interne activiteiten binnen het Steunpunt

- Dit jaar heeft elke lid van het team een 'opdrachtenkaart' opgesteld. De redactie ervan is voorafgegaan door twee dagen vorming voor de adjunct-coördinatrice, en een halve dag voor de andere leden van het team.
- Het Beheerscomité heeft 5 keer vergaderd; de Begeleidingscommissie 6 keer.
- 3 teamleden hebben een taalopleiding gevolgd: 15 voormiddagen die georganiseerd werden door het vormingsinstituut van de federale administratie.

2.13. Activiteiten die in verband staan met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding

- De adjunct-coördinatrice neemt deel aan de maandelijkse vergaderingen van het Raad van Beheer van het Centrum, aan de directievergaderingen (een voormiddag per maand + korte wekelijkse vergaderingen) en aan de politieke stafvergaderingen (maandelijks).
- De leden van het team worden uitgenodigd om deel te nemen aan de maandelijkse zogenoemde 'inhoudelijke' vergaderingen, net als aan de 'algemene vergaderingen'.
- De webmaster van het Steunpunt neemt eveneens deel aan de bijeenkomsten van de collega's van het Centrum die instaan voor de uitwerking en de update van diens site.
- Het Steunpunt heeft drie pagina's geschreven voor het jaarlijks verslag 2005 van het Centrum (www.diversiteit.be)

Twee specifieke activiteiten voor het jaar 2005:

- bezoek van de Koning op 5 oktober: de Vorst heeft deelgenomen aan een werkvergadering (waarop het Steunpunt aanwezig was en zijn activiteiten heeft toegelicht) alvorens alle personeelsleden van het Centrum te ontmoeten, met inbegrip van het personeel van het Steunpunt tot bestrijding van armoede;
- de deelname van het Steunpunt aan het memorandum van het Centrum, met als titel: 'Voor een gemeentelijk beleid met respect voor diversiteit', dat is opgesteld met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen 2006. De tekst is beschikbaar op www.diversiteit.be